

COL·LECCIÓ: PALMA, CIUTAT EDUCATIVA NÚM 80

ITINERARI PELS MOLINS DES JONQUET

Ajuntament de Palma

ASSOCIACIÓ D'AGRICULTORS I RAMADERS
Part Forana de Palma

Itinerari pels molins des Jonquet

Nom _____ Llinatges _____
Centre _____ Curs _____

Títol: Itinerari pels molins des Jonquet.

1a. edició abril 2005

Col·lecció "Palma Ciutat Educativa" núm. 80.

Departament de Dinàmica Educativa. Serveis Educatius.

Ajuntament de Palma. Balears.

Direcció de la col·lecció: Departament de Dinàmica Educativa. Serveis Educatius.

Direcció pedagògica: Josep J. Quetglas Mas

Autores: Rosa Mas Ramis, Paquita Luque Ferrández, Catalina Ramis Font.

Col·laboracions: Cati Balaguer Manjón, Francisca Frau Campins, Esperanza Crespi, Conchi Montes, Vanessa Martínez, Carolina Salom i Aina Sastre

© Ajuntament de Palma.

© Associació d'Agricultors i Ramaders de la part forana de Palma.

És un material didàctic adreçat a alumnes de 2n i 3r cicle d'Educació Primària.

Es permet la reproducció total o parcial d'aquest llibre per qualsevol mitjà electrònic, mecànic, de fotocòpia, informàtic, d'enregistrament o d'altres mètodes, sempre que se'n citi la procedència i es comuniqui als propietaris del copyright.

Agraïments: Associació d' Amics dels Molins de Mallorca.

ASSOCIACIÓ D'AGRICULTORS I RAMADERS
Part Forana de Palma

AMIGOS DE LOS MOLINOS MALLORCA
R. 14-857

ÍNDIX

ABANS

1. Presentació.....	3
2. Tipus de molins de vent.....	4
3. Els molins de vent aiguader.....	7
3.1 Les parts del molí de vent aiguader.....	7
3.2 El funcionament del molí de vent aiguader.....	7
4. Els molins de vent fariners.....	8
4.1 Les parts del molí de vent fariner.....	9
4.2 L'interior del molí de vent fariner.....	11
4.3 Funcionament del molí de vent fariner.....	12
5. Assenyala les parts de la maquinària.....	14
6. Del gra a la farina.....	15

DURANT

7. Els molins de la barriada des Jonquet.....	16
7.1 Característiques dels molins des Jonquet.....	17
7.2 Museu Molí d'en Garleta.....	18

DESPRÉS

9. La maquinària d'un molí de vent fariner.....	20
8. Endevinalla.....	20
10. Sopa de lletres.....	21

ANEXE

11. Glossari.....	22
-------------------	----

Instruccions per a l'ús del quadern

A cada pàgina trobaràs diferents símbols. Mira què volen dir i disposa't a començar.

Informació

Treballa tu

Treballa en equip

Abans de l'itinerari

Durant l'itinerari

Després de l'itinerari

1. PRESENTACIÓ

Quan Mallorca era encara *l'Illa de la calma*, era una estampa típica i corrent contemplar una gran quantitat de molins de vent, amb les veles desplegades i amb les blanques antenes giravoltant...Per aprendre com eren i quina funció tenien aquests molins hem proposat la realització d'aquesta activitat.

L'Associació d'Amics dels Molins de Mallorca va catalogar un total de 796 distribuïts en 46 municipis de l'illa, dels quals a Palma n'hi ha uns 72 molins.

2. TIPUS DE MOLINS DE VENT

Podem trobar diversos tipus de molins:

A/ Molins de vent: són els que se serveixen de l'energia que produeix el vent (eòlica) per entrar en funcionament.

- ☞ **Molins de vent aiguaders o molins de ramell:** són els que gràcies a l'energia eòlica, extreuen aigua del subsòl.
- ☞ **Molins de vent fariners:** són els que gràcies a l'energia eòlica, molen el gra per a convertir-lo en farina

B/ Molins d'aigua: són els que aprofiten un corrent d'aigua (aquests eren més abundants a la muntanya).

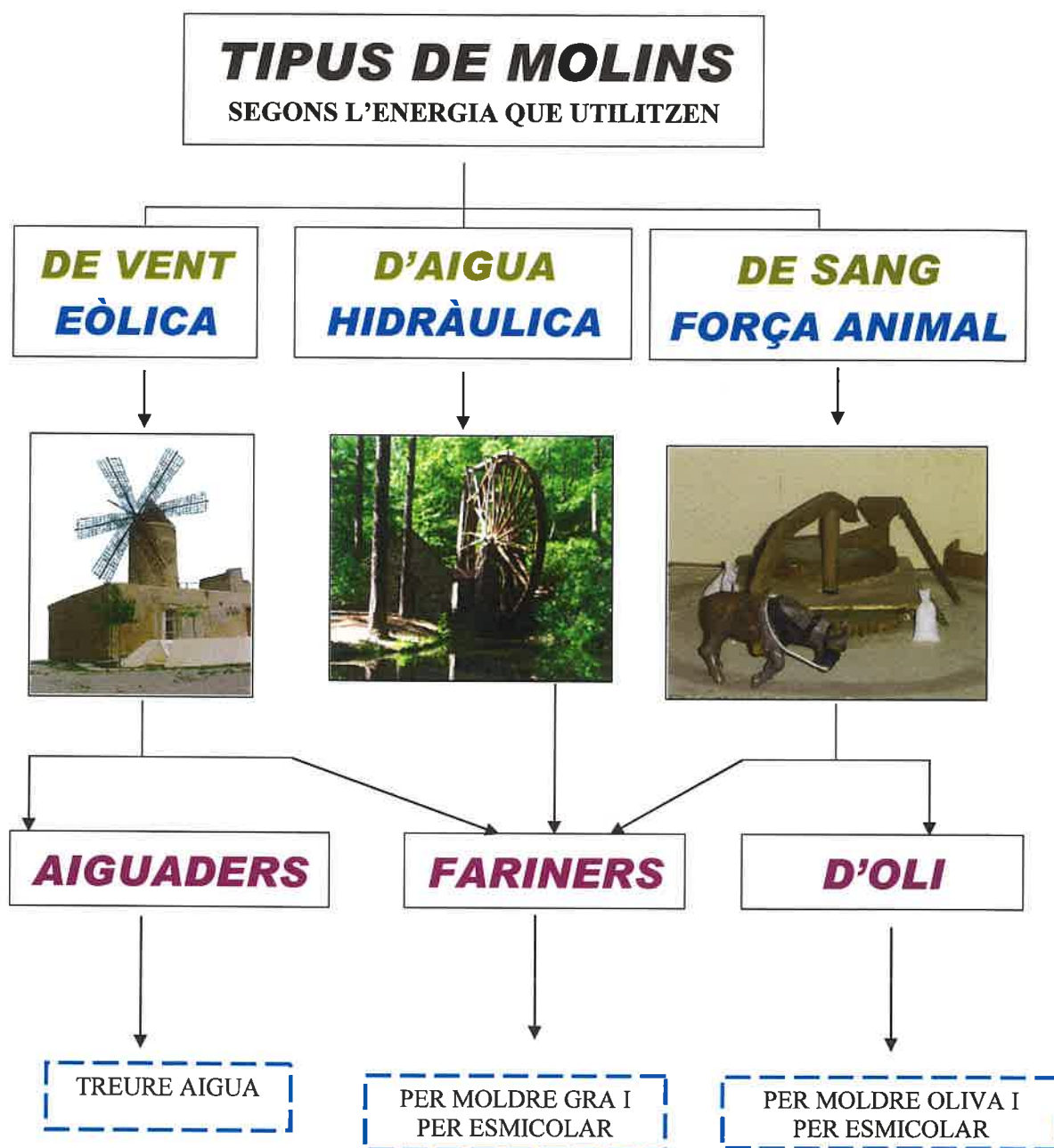
C/ Molins de Sang: són els que funcionaven gràcies a la força d'un animal.

D/ Molins de Foc: són els que es mouen per vapor.

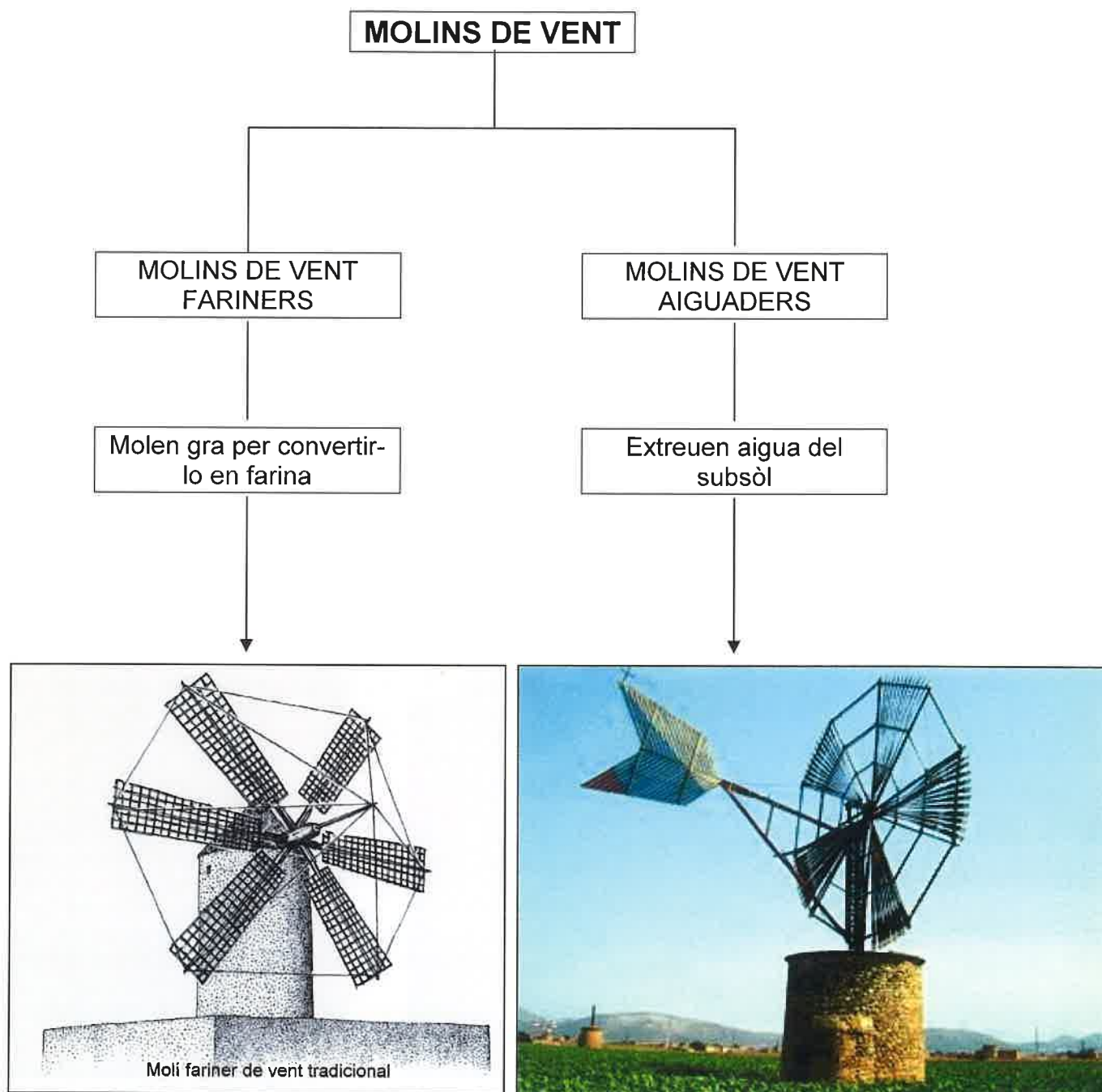
A continuació podem veure un esquema sobre els diferents tipus de molins i les seves funcions.

Quan passejam per Mallorca els molins que podem observar són els de vent. Com ja hem assenyalat anteriorment, hi ha dos tipus de molins de vent:

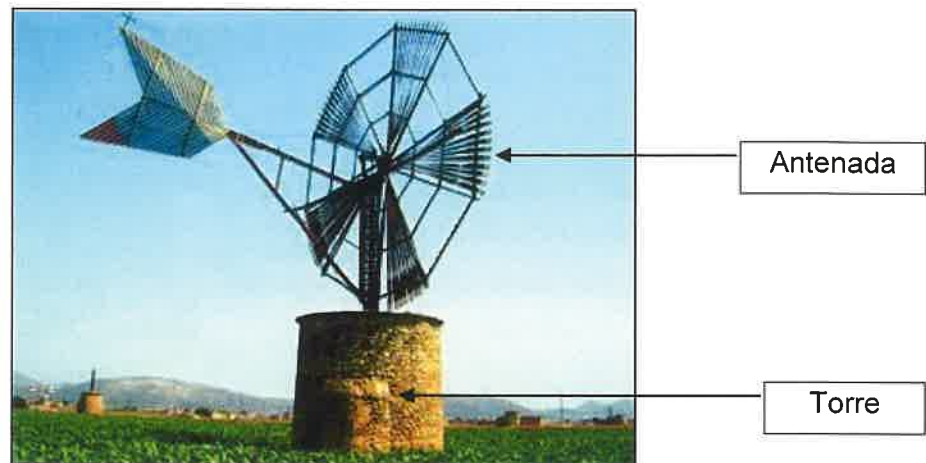
3. ELS MOLINS DE VENT AIGUADERS

Ara coneixerem els molins de treure aigua. A Mallorca hi ha més de 3.000 molins aiguaders. Hem de tenir en compte que mentre que els molins fariners han perdut per complet la seva funció, molts de molins aiguaders (concretament un 10%) encara continuen complint la seva: treure aigua del subsòl.

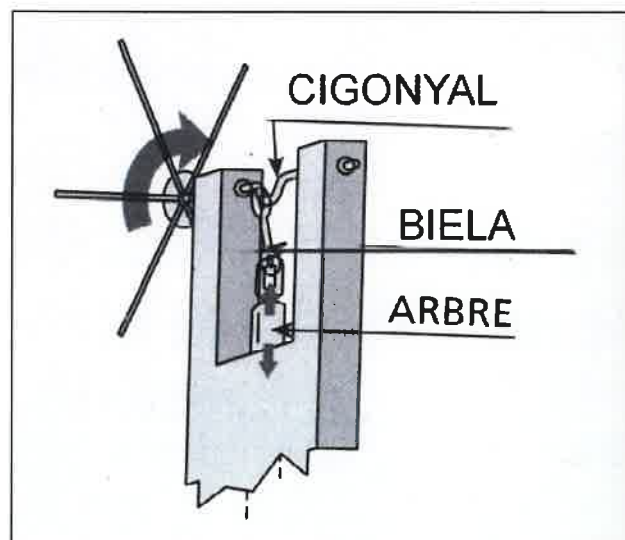
3.1 Les parts del molí de vent aiguader

El molí aiguader té dues parts principals: la torre i l'antena. Tot molí dedicat a l'extracció d'aigua tenia un safareig al costat on s'abocava l'aigua que s'extreia del pou.

3.2 El funcionament del molí de vent aiguader

La força del vent fa girar les antenes i a la mateixa vegada gira la biela. Aquesta fa que l'arbre (que té una espècie de bomba) es mogui cap amunt i cap avall i "xucli" l'aigua d'un pou de davall la terra.

4. ELS MOLINS DE VENT FARINERS

Aquesta activitat se centrarà bàsicament en l'estudi dels molins de vent fariners, que són molt tradicionals a Mallorca. Com el seu nom indica, amb aquests molins es feia farina. Tenien com a funció principal la mòlta del gra per convertir-lo en farina. Aquesta farina mesclada amb aigua, tovada i cuita al forn, es convertia en pa.

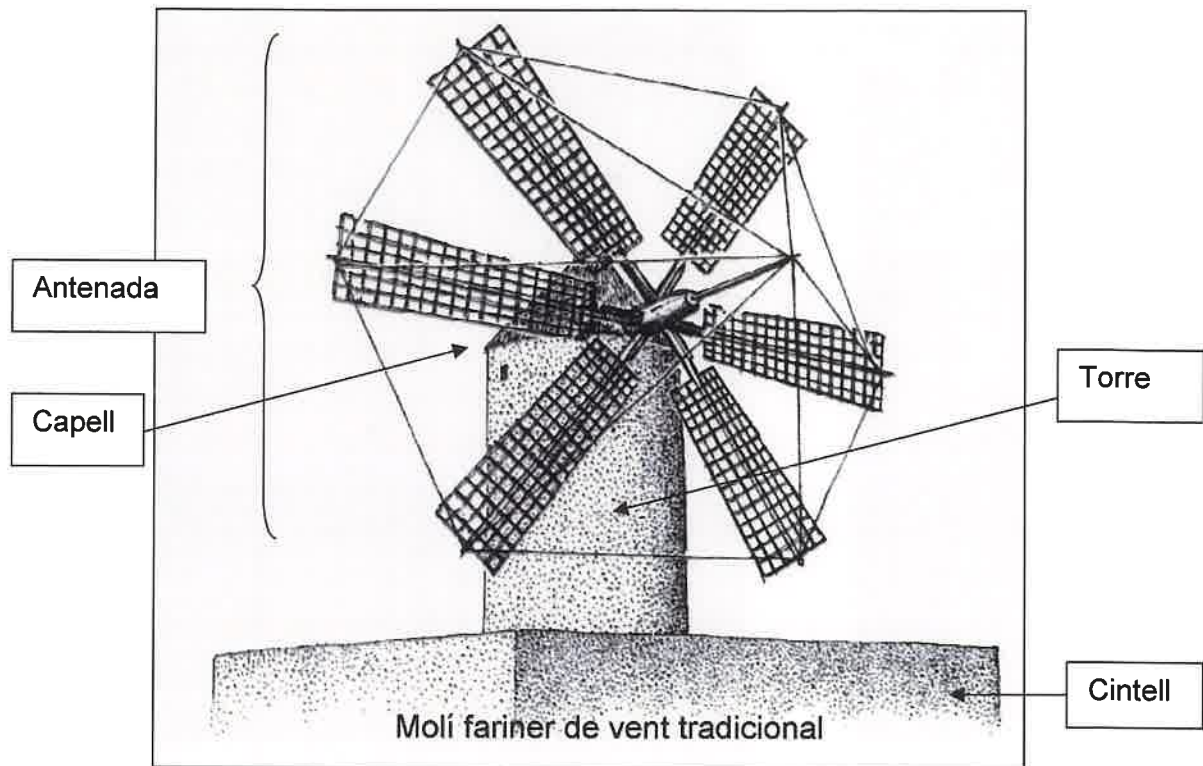
Al barri del Jonquet, com hem vist anteriorment, hi trobam diversos molins de vent, un dels quals és el molí de vent fariner que visitam, que es diu el molí d'en Garleta.

4.1 Les parts del molí de vent fariner

La **torre** del molí és fixa, la seva forma és cilíndrica, la millor per enfrontar-se a fortes ventades. A l'interior té una escala de caragol de pedra d'una amplada de pas d'uns 70 cm i que va de dalt a baix.

En general, la torre del molí no arranca d'en terra sinó que està damunt una base quadrangular o circular, anomenada cintell.

El **cintell** podia tenir les següents funcions:

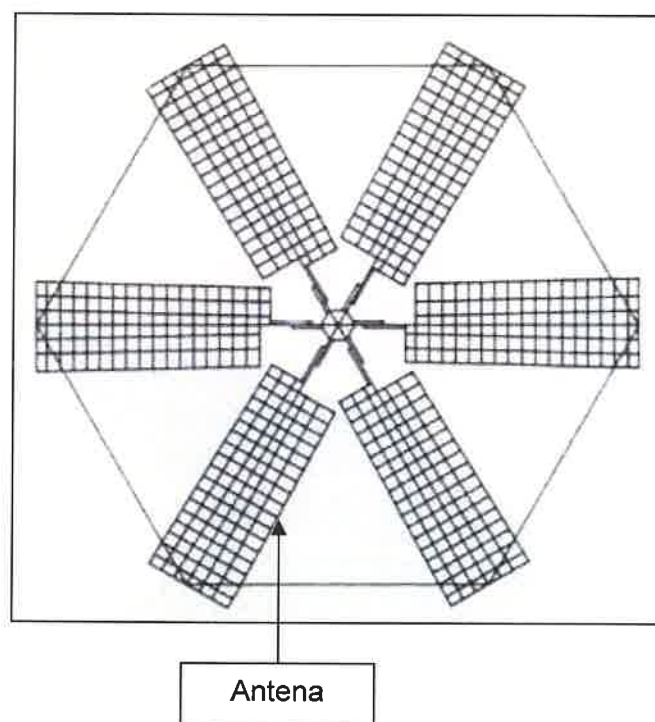
- ☞ Fer que la torre, i l'antena, quedassin a més altura i així rebessin més directament els corrents de vent.
- ☞ Ser un magatzem per guardar-hi el sacs de blat i, una vegada mòlt, els de farina.
- ☞ Ser l'habitatge, amb cambra, cuina, etc. del moliner/a.

Cintell

El **capell** és la teulada del molí i va unit amb un eix a l'antena. El capell és una de les parts mòbils del molí i s'encarrega d'orientar l'antena cap a la direcció del vent perquè aquesta es posi en moviment i això faci que la maquinària del molí comenci a funcionar.

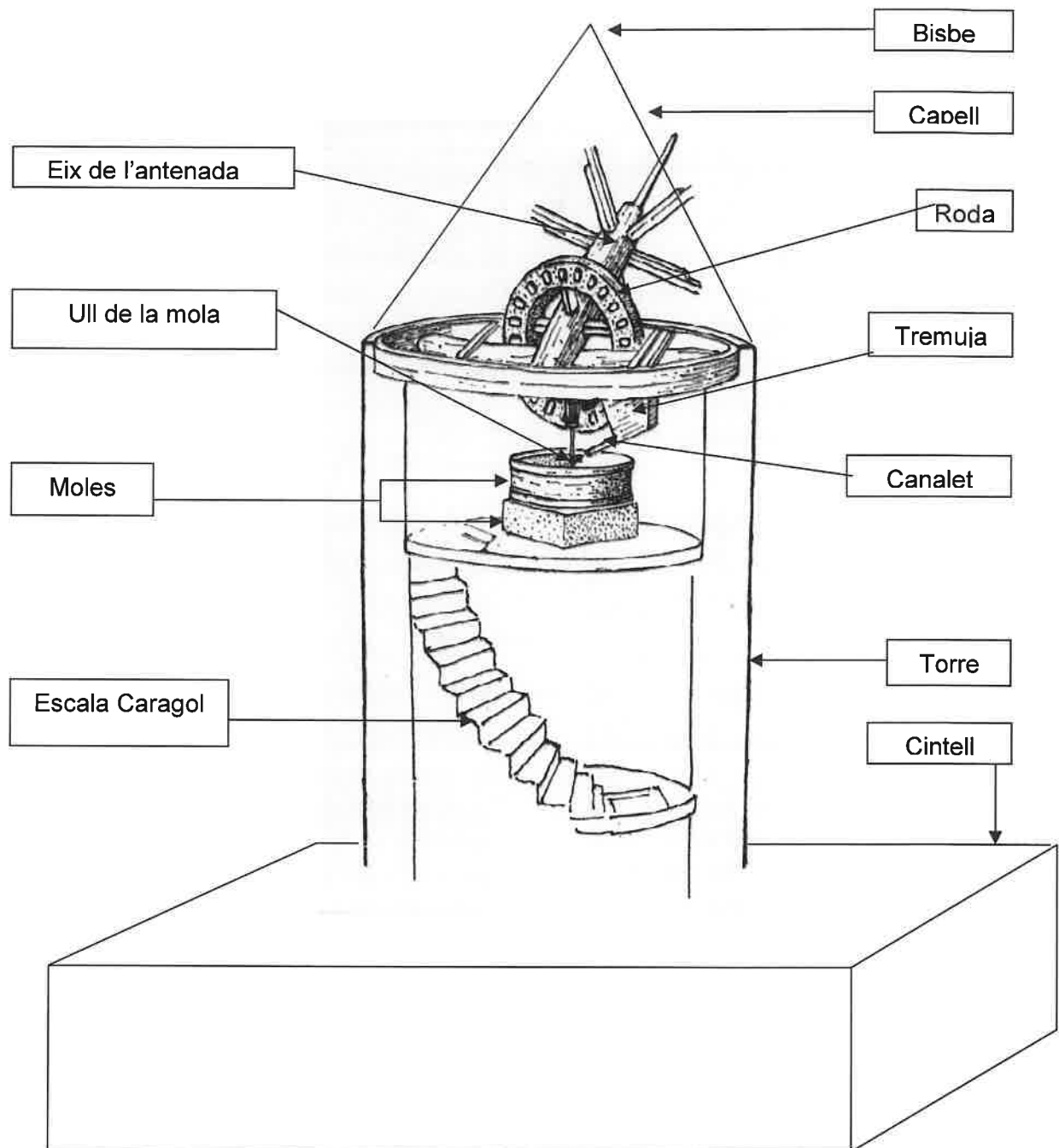
L'**antena** és el conjunt d'antenes que mogudes amb la força del vent fan que la maquinària de l'interior del molí es posi en funcionament. La més comuna a Mallorca era la de sis antenes amb engrallat de sis perllongues.

4.2 L'Interior del molí de vent fariner

4.3 Funcionament del molí de vent fariner

Llegeix el següent conte i posa-hi molta atenció ja que així entendràs com funciona un molí fariner:

“ En Rafel avui ha anat a jugar a can Toni, que és el fill del moliner. Gairebé es podria dir que és el seu millor amic i li agrada molt anar a jugar a ca seva.

En Toni i en Rafel juguen dins el molí ja que el que més els agrada és mirar i ajudar el pare d'en Toni mentre mol el gra per poder fer farina.

El primer de tot que fan es anar a cercar els sacs de gra al cintell del molí i els puguen a dalt.

El gra es posa dins una caixa de fusta que es diu tremuja, i cau per un conducte que s'anomena canalet cap l'ull de la mola.

Canalet

Tremuja

Ull de la Mola

Les **moles** són dues rodes de pedra molt grans que estan col·locades una sobre l'altre, i es en mig d'elles es on es tritura el gra.

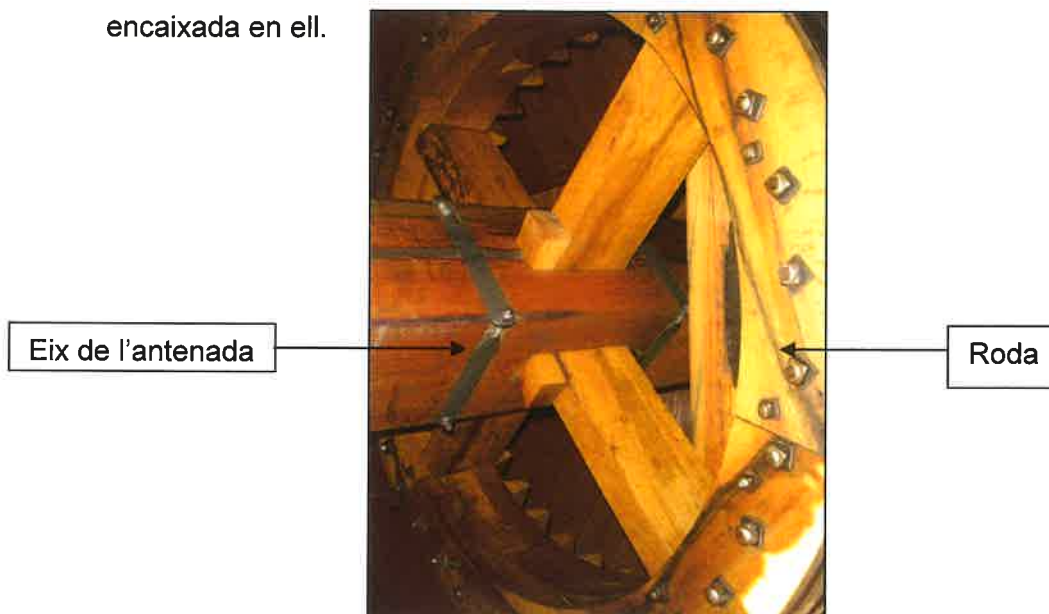

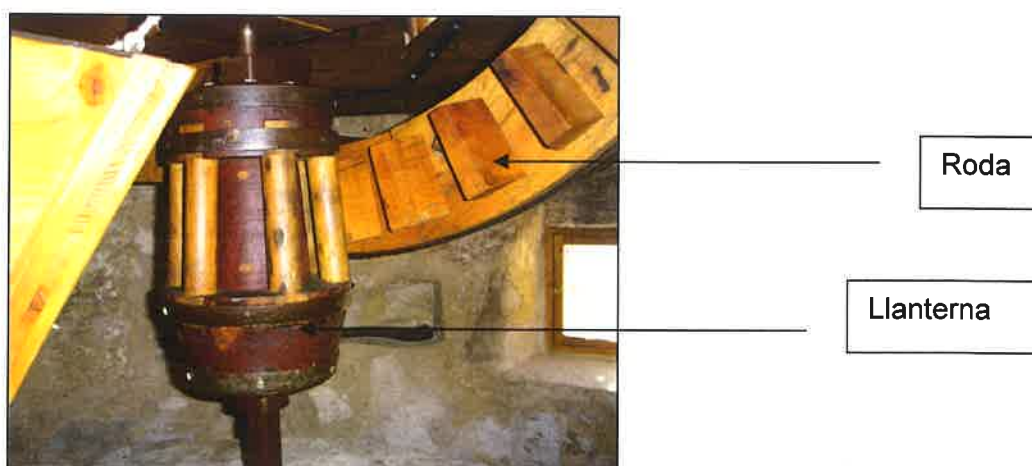
Les moles que trituren el gra i el converteixen en farina depenen d'un procés en el qual hi entren en joc diferents peces del molí.

Les peces que formen la maquinària del molí de vent fariner es troben encaixades les unes amb les altres, de manera que quan comença a girar l'antena del molí gràcies a la força del vent comença un treball en cadena:

1. L'antena gira, per tant el seu eix també i fa moure la roda de fusta que està encaixada en ell.

2. Quan la roda es posa en moviment, fa que la llanterna (cilindre) faci un moviment circular, i com que aquesta està enganxada a la mola superior, fa que comenci a rodar. Quan la mola superior roda tritura el gra i aquest es converteix en farina.

Ara el pare d'en Toni ja pot recollir la farina dins sacs, d'aquests se'n quedarà un parell perquè després la mare pugui fer coques, pa, la resta de sacs els durà a vendre.

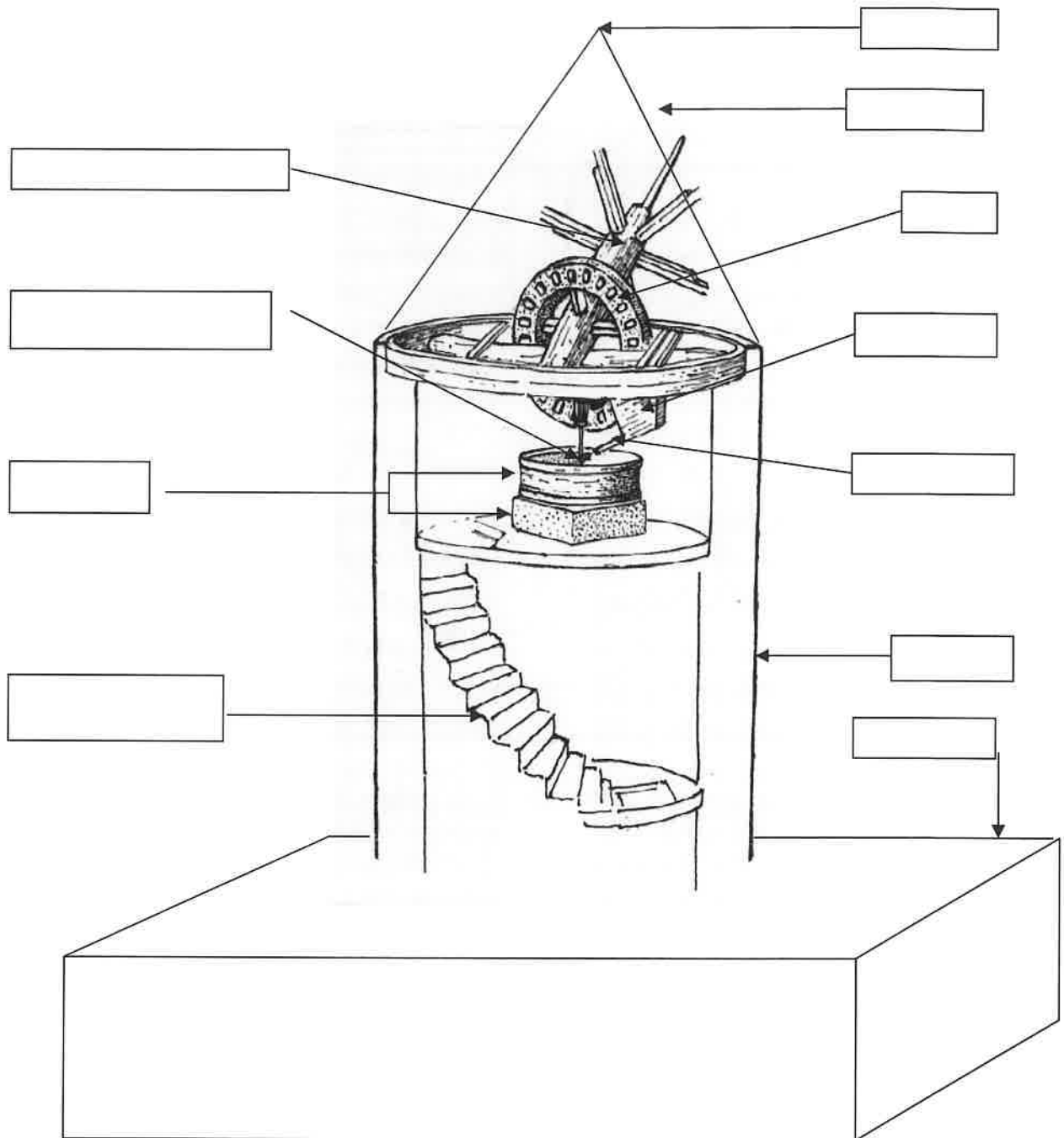
Per ells, veure funcionar el molí és una aventura cada dia, però pel pare d'en Toni és la forma de guanyar-se la vida.”

5. ASSENYALA LES PARTS DE LA MAQUINÀRIA

Per moldre el gra i fer farina necessitem una maquinària que es troba situada dins el molí. Assenyala tots aquells elements que formen part d'aquesta maquinària: Roda, Tremuja, Torre, Eix de l'antena, Cintell, Ull de la mola, Moles, Escala caragol, Canalet, Capell, Bisbe.

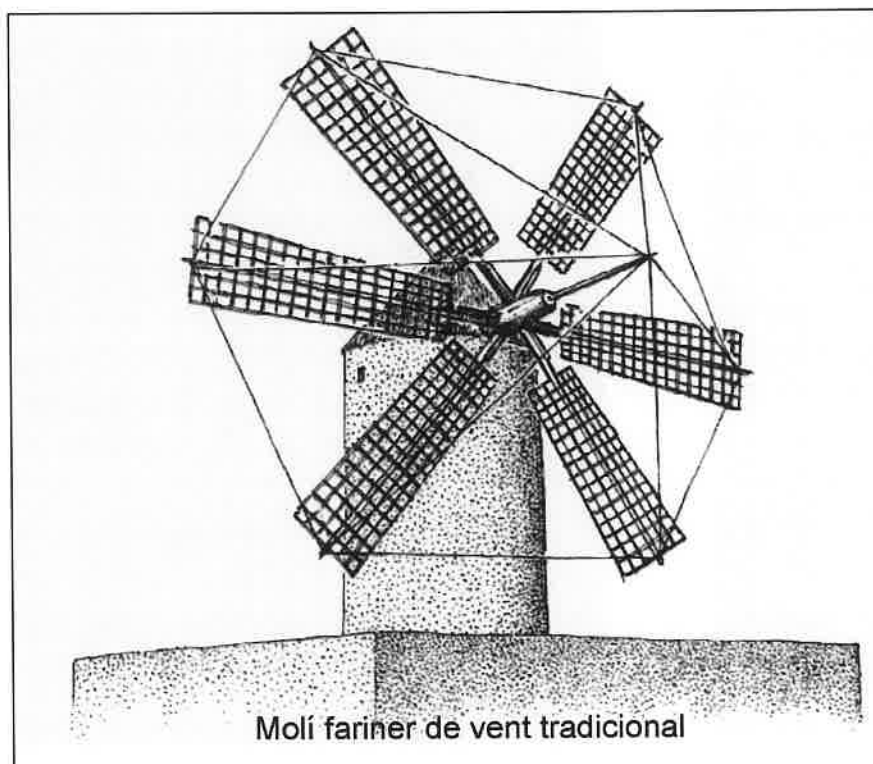

6. DEL GRA A LA FARINA

A continuació et presentem les diferents passes que hem de seguir per convertir el gra en farina. Però aquestes no estan ordenades, sabries ordenar-les?

- El gra cau per el canalet cap l'ull de les moles.
- El moliner/a fica el gra dins una caixa de fusta anomenada Tremuja.
- La farina cau i ja està llesta per ser emprada.
- La mola de damunt comença a girar gràcies a la força que transmet la llanterna i xafa el gra.
- La força del vent fa que les antenes del molí comencin a donar voltes.
- Gràcies al moviment circular de la roda, la llanterna també comença a girar i transmet la força necessària per fer girar la mola de damunt.
- Les voltes de les antenes fan girar la roda.

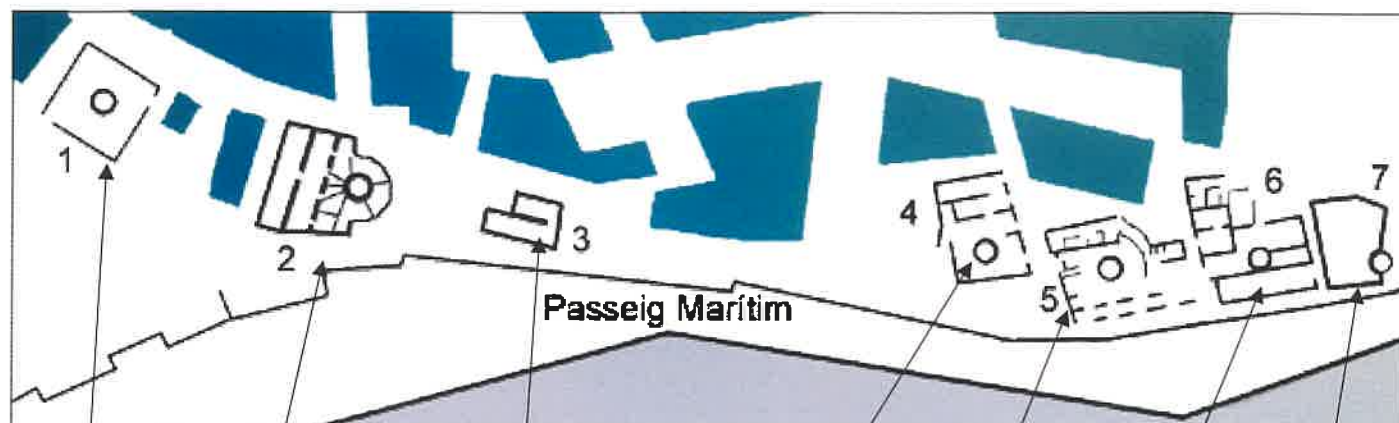

7. ELS MOLINS DE LA BARRIADA DEL JONQUET

A Palma hi havia dos Molinars, el Molinar de Llevant, del qual encara subsisteix el nom, i el Molinar de Santa Caterina, que comprenia els molins de "Sa Feixina" i del "Jonquet". A la visita realitzarem un itinerari per la barriada del Jonquet on podrem observar els 5 molins de vent que encara es conserven i la ubicació de dos molins que ja no existeixen.

1. Molí d'en Garleta

2. Molí del Nom de Déu

3. Molí d'en Toni Trossos (no existeix)

4. Molí d'en Carreres

5. Molí de Sa Garriguera

6. Molí d'en Celos

7. Molí d'en Moll (no existeix)

A dalt observem un fotomuntatge dels set molins des Jonquet, que ens mostra com s'hauria de quedar el paisatge si es culmina la seva recuperació..

7.1. Característiques dels molins del Jonquet

Anem a conèixer algunes de les característiques d'aquests molins!

NOM DEL MOLÍ	CARACTERÍSTIQUES
1. El molí d'en Garleta	Cap al 1881 ja tenia aquest nom. Durant la primera meitat del segle XX l'industrial català Ignasi Figuerola s'hi va fer al costat una casa senyorial que al 1952 la convertí en "la Residencia de los Molinos". El molí va estar habitat pel seu propietari, Gaspar Flexes i Balaguer "Garleta", de llarga nissaga de moliners, fins que el 1993 l'Ajuntament de Palma el va adquirir i a l'any 2005 l'obre com a museu per donar a conèixer la importància dels molins tradicionals mallorquins.
2. El molí del Nom de Déu	Utilitzat com a habitatge i magatzem, es trobava en un lamentable estat de conservació fins que al 1987 va ser adquirit per l'Ajuntament de Palma, que el va rehabilitar i convertir en Centre Cultural.
3. El molí d'en Toni Trossos	Ha desaparegut però es té constància que l'any 1831 encara existia. Apareix en un plànol de la ciutat on es veuen els set molins des Jonquet i era l'únic que no tenia antenes. El 1851 Palma fou sacsejada per un terratrèmol que tal vegada hauria motivat que s'enderrocàs per l'estat en què hauria quedat. Actualment les construccions que hi queden, propietat de l'Ajuntament, han estat rehabilitades i s'utilitzen com a seu per a l'associació de veïns.
4. El Molí d'en Carreres	Es té constància que el 1840 i 1842 Martí Bestard n'era el propietari. El 1967 es va convertir en la sala de festes El Molino i de llavors ençà ha tingut aquesta funció. Avui en dia s'hi troba ubicada la discoteca Art Deco.
5. El molí de Sa Garriguera	Se sap que devers el 1930 hi vivia "sa Garriguera" i després fou del seu fill Pep que pasturava cabres per sa Feixina i la vall de sa Riera. Posteriorment s'habilità com a sala de festes. Avui en dia presenta un estat precari.
6. El molí d'en Celos	Devers l'any 1860 ja tenia aquest nom. El 1931 el Foment de Turisme el llogà al seu propietari i amb l'ajut de l'Ajuntament es restaurà col·locant-li les antenes i el capell. El 1950 es rodà a Mallorca la pel·lícula <i>Black Jack</i> i el 1952 el molí es convertí en el famós cabaret Jack el Negro. Posteriorment el molí s'habilità com a sala de festes. Avui en dia presenta un estat precari
7. El molí d'en Moll	Actualment no existeix. El 1860 ja només s'hi molien teules i rajoles velles per fer almangra. L'any 1866 ja no tenia antenes ni capell. Habitat fins l'any 1965, va ser desallotjat per raons de seguretat. El dia 19 de novembre de 1975, va ser destruït.

7.2. Museu Molí d'en Garleta.

Com hem vist anteriorment, el molí d'en Garleta es troba ubicat al barri des Jonquet. I segons les dades històriques actualment en aquesta zona encara es conserven cinc molins de vent.

Segons el plànol de la Ciutat de Mallorca d'Antoni Garau, imprès l'any 1644, en es Jonquet hi havia fins a tres molins. En una còpia d'aquest gravat, datada el 1799, ja se n'hi localitzaven quatre i segons un altre document de Llorenç Montaner el 1831 n'hi havia un total de set.

El molí d'en Garleta forma part del conjunt de molins fariners des Jonquet recollit pel prevere Antoni Garau el 1644. Juntament amb els molins de Llevant i els de l'actual carrer de la Indústria constituïen el sistema de mòlta i distribució farinera de tota la ciutat de Palma.

L'any 2003 l'Ajuntament de Palma en va concloure la rehabilitació juntament amb el molí del Nom de Déu, actualment en funcionament com a centre cultural del barri, i restes de un tercer molí, el molí d'en Toni Trossos, utilitzat com a seu per a l'associació de veïns.

Aquest molí d'en Garleta ha estat habilitat en col·laboració amb l'Associació d'Amics dels Molins amb la intenció d'establir-hi la seu d'un museu que reculli l'evolució de la tecnologia popular mallorquina i de la indústria farinera de la nostra ciutat.

Amb aquesta finalitat s'ha comptat amb la col·laboració del Departament de Promoció i Ocupació (Fodesma) del Consell de Mallorca, que ha posat en marxa el mecanisme del molí, amb capacitat per l'elaboració de la farina.

Museu Molí
d'en Garleta

El molí den Garleta és un molí de vent fariner amb base. La torre, construïda amb pedra de marès, té una altura de vuit metres, un diàmetre de 4,55 metres i una gruixa de paret de 0,90 metres.

A l'interior existeix una escala de caragol. La base antigament era un habitatge. Durant la dècada dels 90 l'Ajuntament de Palma va expropiar el molí per restaurar-lo convertint-lo en un museu.

Els molins habitualment pugen rectes, molt poques vegades s'estrenyen. A l'interior d'un molí de torre rodona els maresos que formen l'escala helicoidal simplement s'empotren al mur a mesura que es construeix: 60 cm d'entrega al mur, 60 cm d'escaló volat.

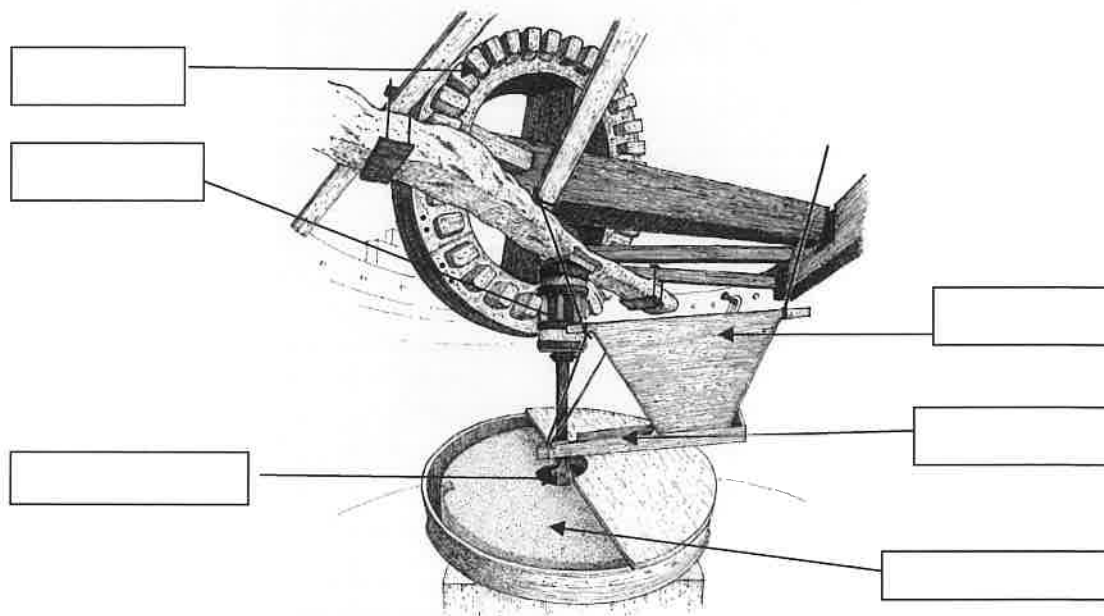

8. LA MAQUINÀRIA D'UN MOLÍ DE VENT FARINER

Ara que ja saps com funciona el molí, posa el nom de cada element de la maquinària on correspon:

- Ull de la mola.
- Mola de damunt.
- Roda
- Llanterna.
- Tremuja.
- Canalet.

9. ENDEVINALLA

Per acabar us proposem una endevinalla. Pensau i segur que hi trobareu la resposta:

*Dalt una torre
hi ha sis germanes
que sempre s'encalcn
i mai s'agafen.*

Endevinalla popular

10. SOPA DE LLETRES

Coneixes ja les parts d'un molí de vent fariner? Cerca-les!

TREMUJA

EIX

FARINER

TORRE

CANALET

ESCALA

LLANTERNA

CAPELL

MOLES

RODA

ANTENADA

ULL DE LA MOLA

T	B	L	L	E	N	T	E	R	N	A	C	G	H	A
H	R	C	T	M	K	I	T	A	R	Ñ	A	J	F	S
F	S	A	R	N	V	H	O	S	T	Z	P	K	L	D
Ñ	W	D	M	W	X	F	R	D	Y	X	E	I	X	P
Ç	Q	C	S	U	Z	Ç	R	F	U	C	L	H	Ç	Ñ
A	T	Ñ	G	A	J	X	E	G	J	V	L	M	N	B
Y	Y	F	J	G	E	A	Z	X	C	V	B	N	M	Ç
U	L	L	D	E	L	A	M	O	L	A	J	K	L	Ñ
G	U	A	S	D	F	G	H	G	J	J	K	L	Ñ	R
I	P	O	Z	X	C	V	D	N	A	L	A	C	S	E
A	N	T	E	N	A	D	A	E	R	T	Y	U	I	N
W	E	D	R	G	H	U	M	O	L	E	S	P	O	I
A	S	D	O	C	G	I	P	Ñ	W	Q	J	L	Ñ	R
S	Z	X	D	V	B	K	Ç	S	P	I	A	C	L	A
C	A	N	A	L	E	T	M	Y	U	S	A	Q	Ç	F

11. GLOSSARI.

- **Almangra:** òxid de ferro vermell, terrós, que s'utilitzava com a pintura per fer marques diverses, especialment per identificar les ovelles pertanyents a una mateixa propietat.
- **Antena:** biga més grossa que sosté la vela, d'uns 7 metres de llargària.
- **Antenada:** conjunt d'antenes, en total sis, que té el molí i que mogudes amb la força del vent fan que la maquinària que hi ha a l'interior del molí es posi en funcionament.
- **Biela:** Barra de fusta que va dins el caixó de la torre. A baix du una forqueta ajuntada al vergat. Damunt du el bracet que uneix la biela amb la cigonya.
- **Braçol:** cada una de les barretes que envolten la llanterna i on s'acoblen les pintes de la roda.
- **Canalet:** conducte de fusta posat damunt la riscla i per on passa el gra de la tramuja a l'ull de la mola.
- **Capell:** coberta cònica que serveix de teulada, encara que no sempre sigui de teules.
- **Cigonya:** Colze que, ajuntat a la biela pel bracet, condueix el moviment rotatori del molí .
- **Cintell:** plataforma massissa de poca alçada construïda al voltant de la torre.
- **Congrenys:** cada un dels dos grans cercols de fusta del mateix diàmetre interior de la torre i col·locats damunt la paret d'aquesta, superposats i articulats per facilitar l'operació de girar el molí.
- **Eix de l'antenada (Arbre):** gran barra que balla dins els congreys travessa la torre, serveix d'eix a la roda de les pintes i surt a l'exterior, on sosté tota l'antenada, també dita ramell.
- **Energia eòlica:** energia produïda pel vent.
- **Energia hidràulica:** energia que s'obté a partir de la caiguda d'aigua (torrents, rius...) des d'una certa altura a un nivell inferior, la qual cosa provoca el moviment de rodes hidràuliques o turbines.
- **Llanterna:** cilindre armat de braços els quals engrunen les pintes de la roda.
- **Mola:** cada una de les dues pedres en forma circular superposades. Una es fa rodar damunt l'altra, que és fixa. La de dalt es diu volandera i la de baix solera.
- **Pinta:** cada una de les dents de la roda que engranen amb els braços de la llanterna.
- **Perllonga:** cada un dels pals llargs de l'antena.
- **Riscla:** peça de fusta que serveix de caixa a les moles per evitar que la farina s'escampi.
- **Roda:** peça que, col·locada verticalment, engruna la llanterna que transmet el moviment a les moles.
- **Torre:** Construcció cilíndrica l'altura de la qual està determinada per la mida de les antenes. Les seves parets, de quasi 1 m d'ample, són fetes de pedres lligades amb morter de calç i d'arena. S'hi accedeix per les portes situades als baixos. A l'interior, una escala de caragol d'uns 60 cm d'ample travessa un pis intermedi o dos per arribar al pis superior (pis de ses moles), el qual allotja la maquinària i uns finestrons per a la il·luminació i l'orejament.

- **Tremuja:** caixa en forma de piràmide invertida dins la que s'aboca el gra que s'ha de moldre.
- **Ull de la mola:** forat on cau el gra procedent de la tremuja a través del conducte anomenat canalet. El gra que cau dins l'ull de la mola queda enmig i aquestes el molen i el converteixen en farina.
- **Vela:** tela que serveix de receptor del vent i va de cap a cap de l'antena, feta de drap o de cotó.
- **Vergat:** barra llarga de ferro a la qual va unit el pistó que fa funcionar la bomba.

ASSOCIACIÓ D'AGRICULTORS I RAMADERS
Part Forana de Palma

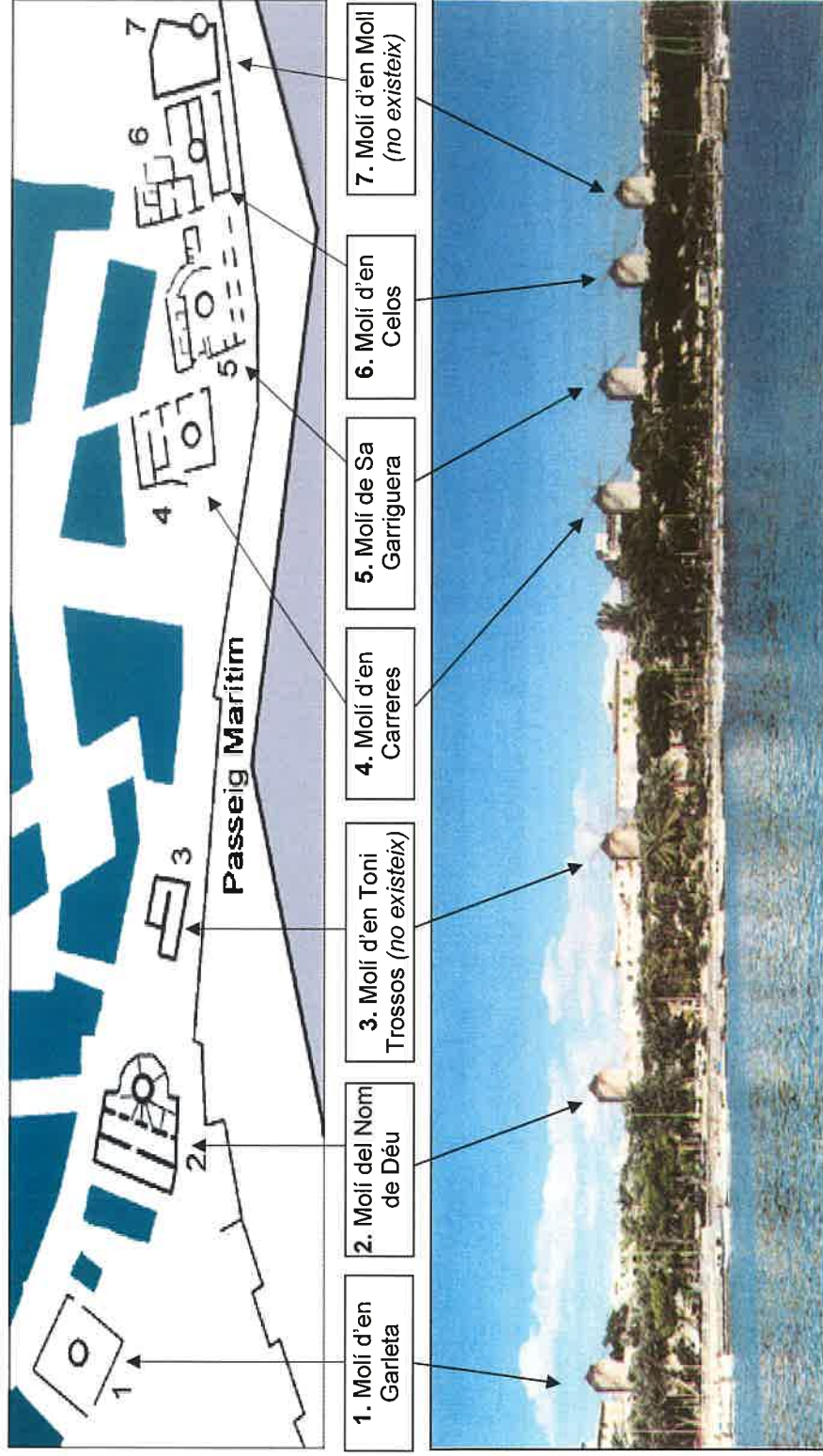
Ajuntament de Palma

PALMA
CUltura
educativa

ELS MOLINS DE LA BARRIADA DES JONQUET

En tota l'illa s'han catalogat un total de 3.308 molins, distribuïts en 46 municipis de l'illa, dels quals a Palma n'hi ha uns 1.184 molins, del quals 1.112 són aiguaders i 72 són molins fariners. A Palma hi havia dos Molinars, el Molinar de Llevant, del qual encara subsisteix el nom, i el Molinar de Santa Caterina, que comprenia els molins de "Sa Feixina" i des "Jonquet". A la visita realitzarem un itinerari per la barriada del Jonquet on podrem observar els 5 molins fariners que encara es conserven i la ubicació de dos molins que ja no existeixen.

A dalt observem un fotomuntatge dels set molins des Jonquet, que ens mostra com s'hauria de quedar el paisatge si es culmina la seva recuperació.

CARACTERÍSTIQUES DELS MOLINS DES JONQUET

NOM DEL MOLÍ	CARACTERÍSTIQUES
<p>1. El molí d'en Garleta</p>	<p>Cap al 1881 ja tenia aquest nom. Durant la primera meitat del segle XX l'industrial català Ignasi Figuerola s'hi va fer al costat una casa senyorial que al 1952 la convertí en "la Residencia de los Molinos". El molí va estar habitat pel seu propietari, Gaspar Flexes i Balaguer "Garleta", de llarga nissaga de moliners, fins que el 1993 l'Ajuntament de Palma el va adquirir i a l'any 2005 l'obre com a museu per donar a conèixer la importància dels molins tradicionals mallorquins.</p>
<p>2. El molí del Nom de Déu</p>	<p>Utilitzat com a habitatge i magatzem, es trobava en un lamentable estat de conservació fins que al 1987 va ser adquirit per l'Ajuntament de Palma, que el va rehabilitar i convertir en Centre Cultural.</p>
<p>3. El molí d'en Toni Trossos</p>	<p>Ha desaparegut però es té constància que l'any 1831 encara existia. Apareix en un plànol de la ciutat on es veuen els set molins des Jonquet i era l'únic que no tenia antenes. El 1851 Palma fou sacsejada per un terratrèmol que tal vegada hauria motivat que s'enderrocàs per l'estat en què hauria quedat. Actualment les construccions que hi queden, propietat de l'Ajuntament, han estat rehabilitades i s'utilitzen com a seu per a l'associació de veïns.</p>
<p>4. El Molí d'en Carreres</p>	<p>Es té constància que el 1840 i 1842 Martí Bestard n'era el propietari. El 1967 es va convertir en la sala de festes El Molino i de llavors ençà ha tingut aquesta funció. Avui en dia s'hi troba ubicada la discoteca Art Deco.</p>
<p>5. El molí de Sa Garriguera</p>	<p>Se sap que devers el 1930 hi vivia "sa Garriguera" i després fou del seu fill Pep que pasturava cabres per sa Feixina i la vall de sa Riera. Posteriorment s'habilità com a sala de festes. Avui en dia presenta un estat precari.</p>
<p>6. El molí d'en Celos</p>	<p>Devers l'any 1860 ja tenia aquest nom. El 1931 el Foment de Turisme el llogà al seu propietari i amb l'ajut de l'Ajuntament es restaurà col·locant-li les antenes i el capell. El 1950 es rodà a Mallorca la pel·lícula <i>Black Jack</i> i el 1952 el molí es convertí en el famós cabaret Jack el Negro. Posteriorment el molí s'habilità com a sala de festes. Avui en dia presenta un estat precari</p>
<p>7. El molí d'en Moll</p>	<p>Actualment no existeix. El 1860 ja només s'hi molien teules i rajoles velles per fer almangra. L'any 1866 ja no tenia antenes ni capell. Habitat fins l'any 1965, va ser desallotjat per raons de seguretat. El dia 19 de novembre de 1975, va ser destruït.</p>

SERVEIS EDUCATIUS
DEPARTAMENT DE
DINÀMICA EDUCATIVA

QUADERN DE TREBALL PER A L'ALUMNAT

